

مدیریت منابع انسانی در حکومت اسلامی

دکتر علی اکبر امین بیدختی^۱

رضا ذوقی ارکی^۲

چکیده

مدیریت منابع انسانی در هر کشوری به فعالیت‌هایی اطلاق می‌شود که برای جذب و هماهنگی نیروی انسانی در آن کشور طراحی شده است. منابع انسانی در هر کشور و حکومتی از مهمترین سرمایه‌های آن کشور و حکومت است. اهمیت این منابع تا حدی است که امروزه بسیاری از کشورها در برنامه‌ریزی‌های خویش برای آینده آن را در صدر همه امور قرار می‌دهند.

مدیران منابع انسانی در کشورهای مختلف با بهره مندی از نیروی انسانی در جهت رسیدن به اهداف آتی بر اساس نظام ارزشی حاکم، کشورها را هدایت می‌نمایند. طبیعی است که نظام ارزشی حاکم در کشورهای مختلف متفاوت است، خصوصاً نظام ارزشی حاکم در کشورهای اسلامی با کشورهای غیر اسلامی تفاوت‌های بسیار زیادی دارد و همین امر ایجاد می‌کند کشورها در جهت تطبیق این علم با نظام ارزشی خویش پژوهش‌ها و تلاش‌های فراوانی انجام

---

۱. استادیار دانشگاه سمنان

۲. کارشناس ارشد مدیریت آموزشی

دهند، از طرف دیگر ایران به عنوان یکی از کشورهای اسلامی در طول تاریخ همواره از پیشگامان عرصه علوم انسانی در بین ملل مختلف به شمار آمده، دلیل آن هم بهره مندی از منابع بسیار غنی دینی و علمی است که به وسیله بزرگان دینی و محققان و پژوهشگران فراهم آمده است؛ از جمله این منابع کتاب نهج البلاغه است که در آن برخی از سخنان و نوشته‌های امام علی (ع) امام اول شیعیان و یکی از بزرگترین شخصیت‌های جهان اسلام جمع‌آوری شده است. این کتاب خصوصاً در زمینه علوم انسانی از منابع بسیار ارزشمند است.

در این مقاله سعی شده با استفاده از این منبع ارزشمند وظایف مدیریت منابع انسانی در حکومت اسلامی، بحث و بررسی شود. به همین منظور از نامه ۵۳ کتاب نهج البلاغه که امام علی (ع) آن را خطاب به مالک اشتر نوشته استفاده شده است.

شیوه نگارش مطالب نیز در این مقاله به این صورت است که وظایف مدیریت منابع انسانی به شش بخش تقسیم شده و هر بخش به صورت جداگانه، بررسی شده است و در بررسی هر یک از آنها نیز در ابتدا تعریفی کوتاه از وظیفه مورد نظر ارائه شده، سپس دیدگاه امام علی (ع) در مورد آن وظیفه بیان می‌شود.

واژگان کلیدی: علوم انسانی، مدیریت، منابع انسانی، حکومت اسلامی، نظام
ارزشی